

culpa, en que como pecheros incurrimos todos, obligados al tributo de cabeza, que llama el Derecho, l. 3. & l. ult. ff. de censib. al que es comun contribucion de toda persona. Sed vocis proprietatem inseguendo, Amazonides feminae sic dictæ fuere, quia sine ubere, vel dextra prælibabantur mammilla, ut commodius ac valentiùs opem Troianis ferentes infestissimos hostes Graecos vincerent, & in fugam verterent: altera exeritæ, id est nudā mammillā, ut suorum animos amoris argumento materni roborarent ad prælium, ad triumphum excitarent. Non aliter

*Cantic. c. 8.**Ibidem.**Hebreus.**Turris muro adhaerentia varia ad certamina commoda.**Maria ubera cur turribus similia dicuntur?**Spinellus.*

Maria, Fidelium Amazon diva, sacraque Penthesilea, dextrâ manu sine suorum uberum ostensione (quia soror nostra inimicis Christi ubera non habet, ut legitur Cantic. 8. vers. 8.) vibrat in impios hastam, & arma in spirituales hostes, præstans suis ubera nuda, ut mater, exertasque clientulis præbens mammillas, ut Fideles in Christo vincentes laetet. Ipsa dicta ostendit sua voce Virgo, Cantic. 8. vers. 10, sic: Ego murus, & ubera mea quasi turris. Hebreus legit, Et mammæ tanquam turre. Sed quid cum turribus commune delicatae puellæ possunt habere mammillæ? Turgentia dulcissimo lacte ubera curne tanquam turre civitatis in muro? Scito hostem cupientem impetu in murum ferri, tunc facile telis è turribus muro adhærentibus appeti: & dum in conflitu prætentat hostis scandere murum, in turre sèpè oppressi refugium & auxilium reperire solent. Hinc turris suos protegit, suos annona servat, terret simul hostes, ex ipsaque facilius confodiunt insidiantes sagittis, qui turris culmina tenent. Maria igitur sacrum pectus virginale murus est, Ego sum murus: huic incumbunt in mammillis turre adeò validæ, ut dæmones ac perduelles temporales nostros aspectu solummodo terreat & prosternere valeant: sic simul suis exuberantia succulenta præstans ad solatium ubera, ut quod hostibus formidabile adparet, maternale sit auxilium clientilis ad trophæum. Turri ubera comparat, quod filios suos non nutriendi tantum, sed & protegendi, & ab hostium impetu securos eos reddendi vim habeant, scribebat Petrus Antonius

in Throno Deipara, cap. 29. num. 4. in fine. Ergo Maria inexpugnabilis murus, multiplex ad suorum defensionem turris, armata Pallas, Penthesilea bellatrix, sic scutulata, sic obarmata Bellona, dæmonum agmina profligabit, nostros vinciet, vincetque hostes, ac penitus devastabit glorioso triumpho, inenarrabili trophæo. Dignius ac sacratius usurpabimus de Maria Deipara Virgine intemerata id quod de Maria Puteolana, virgine tacita, honesta, parcâ, abstinentie & bellatrice, referebat Ravisius in Officina; ibi enim ait de illa: Rejiciebat qua muliebrem decent Joan. Textor. mollitiem: gaudebat arcubus, jaculis, pileo, galeâ, scuto: inter armatos ver- Maria virgo quadam Puteolana sabatur; nihil tamen vehementius cu- strenua bel- laravit, quam studium virginitatis. Omnibus hisce spiritualibus armis

Cantic. c. 4.

Maria Deipara nostra & Puteolana verè, quæ putens est aquarum viventium, Cantic. 4. vers. 15.) gaudet arcu, jaculo, pileo, galeâ, & scuto, virginitatis fœcundæ armata thorace, ut potè armigera Virgo, quæ tot armis erat ornatura Deum.

Olim bellatrices deæ, sive virginines, sive fœcundæ, pro obtinenda in triumphis lauro certabant. Pro se suam quidam Gentiles clamabant *Bellarices feminamulæ & varia apud Gen-* Minervam, sive Palladem: alii quidam effinxere Bellonam: alii cultu tiles. Penthesileam in suum Amazonidem auxilium invocabant: alii veluti has bellorum repudiantes deas, in certaminibus laudavere Camillam Volscam: alii Cleopatram, Hippolytam varii, noanulli Zenobiam, Hypscreteam alii. Sed ex istis, antiquioribus spretis bellatricibus feminis, Antoninus Pius Imperator suam sic dilexit uxorem Faustinam, ut divinis eam honoribus, cultique templi Matrem Castrorum præceperit honoriari, licet nobilem hunc titulum dignius sibi præripuerit Victoria Augusta, Victorini Imperatoris mater, quæ inter triginta collocata tyrannos Mater castrorum ob triumphos nuncupata fuit, ex Volater. lib. 20. Anthrop. & Cuspin. At hoc falsò quidem, & ob nimium virorum amorem, concessum fuisse Faustina, aut Augustæ Victorini filia, id probat, quod nunquam illud epitheton gloriosum antiquitus Gentiles suæ Victoria

*Volater.**Faustina**Mater ca-**strorum**diæ.*

ria præstaverint deæ. Nam licet illa antiquior Victoria, fuerit fabulata virgo, filia Pallantis & Stygia Lacunæ: aut secundum alios, è patre cœlo, matreque tellure, pulcherrima puella fuerit orta, ut certaminibus præsideret; eamque duabus depictam alis & coronâ aureâ, alterâ clypeum manu, & aliâ palmam tenentem, crederent esse deam, simulachrum illi consecrantes aureum, ut fecit Hieron Sicilia Rex in Jovis Capitolini templo; nunquam tamen illam Matrem castrorum expressa epigraphe decorarunt. Sola Maria Sanctissima puella verè semper Virgo, quæ aureâ fœcunditatis virginitatisque, stellis testantibus, coronâ refulsi; mulier alis ornata duabus, Apocalypsis 12. vers. 14. victoriarum palmam manu femina premens, quæ & ipsa mystica palma est, ex Illustratione 7. Sola, inquam, verè & realiter Virgo Victoria est, sive Victorina triumphatrix, mille scutulata clypeis, Cantic. 4. vers. 4. Adsit Cornelius à Lapide, qui sic pro nobis carptim sup. cap. 4. Judicum, ad vers. 6. num. 4. & 6. loquitur: Debora peperit victoriam de Sisara: beata Virgo de diabolo. :: Quare illa longè præstantior est Victoria, sive Victoriam, quæ olim Mater Castrorum dicebatur, ut ait Trebellius Pollio libro de XXX. Tyrannis. Victoria illi fabulosæ delubrum à Gentilibus fabricatum in mortuis rebus, tristibus & umbrosis ipsum spirabat continuò figmentum. Non sic Christianorum templa sub hoc titulo, N. Señora de la Victoria, ubi contra Turcas & Fidei nostræ hostes triumphales variae tesserae suspense in templis, muta voce victorias obtentas buccinant & exclamant. Sic in Calabria apud Brutios magnificum visitur Templum Mariae Virginis bellatrici dicatum sub hoc nomine, Sancta Maria ab Armis. Nam ut nobis subveniat, omni armorum genere nostra Victoria scutulata pergit in Christianorum invisibilitia, visibiliaque certamina. Quæ miseris solatis seges, ut hac Virgo, cum ab ipsis invocatur, velut Pallas quidam se se armet: in armis stet pro suis, & prælio decertet, ne unquam ipsos inferni tyranus oppriuat, vincat, vinciat, &c. scribebat appositè N. Alexius à Salo in arte piè R.P. Mart. del Castillo, Paneg. Mar.

*Victoria
Gentilium
dea quænam
fuerit, eius
genus quæ
le?**Apocalyp.
c. 12.**Maria Dei-
para verè
Victoria,
Virgo fuit
& Mater
Castrorum.
Cantic. 4.
Cornelius.**Templum
sub in-
vocacione S.
Marie ab
Armis, ubi
construū.**Alexius à
Salo.*

amandi & colendi Deiparam, cap. de 12. Stell. stella 2.

Non ergo ethnicus Imperator Augustus, aut Pius Antoninus, nostræ Victoriae puellæ Mariae Dei Matri, sed Pacificus Rex Salomon multò anteà celebre ei nomen imposuit, nempe Mater Castrorum. Profectò titulus iste verè æquipollet illi, quo Deiparam nostram Virginem Victoriae sacram Sanctus Spiritus decoravit, Canticor. 6. vers. 3. de Maria in sensu receptissimo Ecclesiæ dicens: Terribilis ut castrorum acies ordinata. Vulgares sunt hujus loci versiones ex Hebreo: nempe Sponsa mea Virgo est aspectui dæmonum & inimicorum Hebreæ lect.

castrorum vexillis: formidabilis ut acies instruta: terrifica ut vexillatio, &c. Rabbini duo, Selomoh, & Ben-Ezra, Rabbini, sic legunt: Formidabilis ut vexillata castra Angelorum. Hisce Hebreis parum visum fuit, Sponsam assimilare aciei hominum ordinata, aut militum terrenorum castris; sed exercitibus Angelorum, quibus etiam Virgo

*Mater ca-
strorum
etiam An-
gelorum
Maria fuit.**Placid.
Nigid.*

castrorum vexillata: ut exercitibus Angelorum, quibus etiam Virgo aliquando formidabilis fuit & terrifica: Angelis, inquam, rebellibus & superbis. Recole nunc, quando inter se vexillata Angelica præliavere castra; tunc enim quando Michael & Angeli ejus victoriam obtinuerunt contra rebellles cœlestes & elatos spiritus; tunc, inquam, istis revelatum fuit Maria vexilliferæ signum magnum, satis malis angelis formidabilis. Nigidus Si- culus opusculo 4. serm. 1. in die Concepta, sic Apocalypticum cap. 12. vers. 1. legit oraculum: Vexillum Vexillum magnum apparuit in cælo, Mulier magnum cœlorum Mariæ sole. Sed cur Maria prælanti bus Angelis vexillata apparuit, ad præliaque sic paratur in armis? Quia

pugnabat pro Dei Verbo vexillifer cœlorum Michaël, & dilectus ejus etiam vexillatus (ex Rabbi Selomoh cant. 5. 10.) stabat preparatus ad suorum Angelorum subsidium. Cum autem Maria in omnibus Dei sit adjutorium, dum adversus Deum initur certamen in cœlis, ipsa Virgo virginum vexillum levat, immo vexillata ut Sponsus, totum cupit inire certamen pro triumpho. Suorum omnium bellorum Deus (vel ab initio, quando nondum Maria in lucem ve-

nerat:

Rupertus.

nerat: *Nusquam in tota serie Scripturarum, ante illum sèpè dictum mulieris partum, Michaël Archangelus pugnasse cum dracone, eumque vici se legitur, adnotabat Rupertus ad cap. Apoc. 12. lib. 7.) vexillum posuit in Maria: ut inimicis, immò & rebellibus Angelis, Deiparæ ostendo vexillo, incutiendo timorem tremoremque, de omnibus vel ipse Dominus per Mariam summa in gloria obtinere triumphum. Ut timerent olim hostes, nomina Ducum in vexillis descripta patebant, ex Suetonio in *Vespas. cap. 6.* Sic per Mariæ vexillum, quod totum in se quem habebat Deum exprimebat in armis, formidabilis omnibus vexillifera videbatur. Benè de illa N. Franciscus de Osuna aiebat in *Sanctuario Biblico*, serm. 25. qui est de S. Jacobo: *Maria vexillum obtinet, ipsa enim est vexillifera Domini: quod testatur in Cantoris, ubi juxta Hebream veritatem dicit: Introduxit me rex in cellam vinariam, & vexillum armorum ejus super me.* Hinc Hebraicè legitur, *Diglò halai abaua; videlicet, Vexillum ejus super me charitas.* Cum enim Deus ipsa sit charitas formaliter & essentialiter, increata in se, ut etiam notionaliter in Spiritu Sancto; & etiam sit charitas causalis in nobis, ex Joanne epist. 1. c. 4. vers. 8. & 16. & omnimodè in Maria per Incarnationem resederit: hinc supremus omnium Dux suum in virtute præcipua nomen super Mariam, tanquam super suum apposuit vexillum, ut medià charitate & vexillo amoris Mariæ, ad se omnes traheret milites, ut mos est Dux per vexillum ad se commilitones vocare; & sic faciliùs de omnibus triumpharet gentibus, de inimicisque medio amore omnem reportaret victoriam. Hinc Maria non tantùm Domini vexillifera prædicatur, sed & ipsum Domini exercituum vexillum levatur in celo, quando cœlestes spiritus præliabantur.*

167.

Nigidius
Sicul.

Notavisti illud *Siculi*, suprà numero præcedente, loquentis de Deiparæ: *Vexillum magnum apparuit in celo, mulier amicta Sole?* Sanè idem fuit *Vexillum*, ac *mulier*; nec alijs tesseris illud vexillum ornatur, nisi *Sole, Lunâ & Stellis*. Et cur hisce sig-

natur in celo astris Marianum ad viatorias *Vexillum*, potius quam aliis instrumentis præliorum? Quia olim Josue in bello *Sol & Luna* triumpharunt; & in nostra Debboræ historia *Stella manentes in ordine & cursu suo adversus Sisaram pugnaverunt*, ut legitur *Judic. 5. vers. 10.* simulque vice-runt. Igitur *Maria Dei bellatrix & propugnatrix suorum*, non quibuscumque spoliis hostium in triumpho vestitur: non aliorum subjectorum Regum, Imperatorumve coronâ sua præcincta tempora Virgo victrix; sed ipsissimæ victoribus *Sole, Lunâ & Stellis* ornatur ad pompam: quod nullam unquam ex feminis bellatricibus obtinuisse legimus, nullam id consequi potuisse audimus in certamine. Ad hominis vocem veluti contremuit Sol, Luna stetit quasi expavescens ad Josue vocem prælantis, Stellæ in ordine suo fixæ manentes veluti timuerunt suum perficere cursum. Ergo cùm *Maria victrix* in omni prælio absque ullo fuerit timore, vincentes creaturens vincens, quasi vietas tenens, ipsissimæ victoribus coronatur & ornatur. *Virginis Victoria attollenda* est (scribit D. Augustinus serm. 5. de Assumpt.) quoniam quem tota creatura timore & tremore lassavit, ista sola ineffabiliter thalamizavit. Verùm quia *stellarum contra Sisaram* decertantes memoravimus, operæ pretium erit percontari, quare Israëlitæ sic inermes ausi fuerint cum Chananæis convenire ad conflictum, ut ullis absque armis descenderint in arenam, attestante oraculo *Judic. 5. vers. 8.* sacro sic: *Clypeus & hasta si apparuerunt in quadraginta millibus Israël.* Ubi rò si, positum est pro non, uti cum Pagnino explicat Tigurina Lectio, dicens: *Nec tamen clypeus, nec hasta, nec lancea visa sunt in quadraginta millibus Israël.* Adeò destituti armis Hebræi processerunt in campum, ut inter milites tot (exaggerati quidem) nec nullus clypeus, gladius, ensis vel pugio fuerit repertus; hasta nulla, nulla lancea inventa est Israëlitarum in acie. Ad litteram dicimus, sic Jabin tyrannicè oppressisse Hebreos, ut nullum armorum genus permiserit illis; licet ipsi alias possent uti lignis, fustibus, lagonibus & vomeribus. Sed & alia litteralis ratio-

D. August.
*Maria vi-
ctoria qua-
tenuis attol-
lenda.*Judic. 5.
*vers. 8.*Tigurina
lect.Israëlitæ in
bello cum
Debboræ
duces curv
sine ferreis
armis ad
manus con-
veniente cù
perduellere
buntJudicum
cap. 4.vol ad Ma-
ria armata
umbram,
magno du-
ces & mili-
tes, ab quo
rumpit de
suis hosti-
bus trium-
phaveret.

Cantic. 4.

in hac armorum penuria latitat. Erat enim Dominus Israëlitarum copiarum dux, ipse enim erat traditurus *Sisaram* in manus *Barac*, ex capite 4. vers. 14. ibi: *Dixi: que Debora ad Barac: Surge, haec est enim dies, in qua tradidit Dominus Sisaram in manus tuas: en ipse duxtor est tuus.* Ergo armis non indigebant certantes, qui duxtor Domino præliabantur. Qui pro se *stellarum*, five Angelorum ordinis adversus *Sisaram* & Chananæos hostes habebant præliantes, frustra in clypeis, hastis, vel lanceis ferris pondere premerentur: materialium supererat armorum defensio, ubi pro Israël stabat Dei & Angelorum auxilium. Verùm in mystica allegoria & altiori verborum intellectu, pro *Maria Deipara*, unica (post Deum) debellatrice nostra, nostri textus spiritualis sensus pulsat: *Clypeus & hasta non apparuerunt.* An quia arma ista non fuerunt ostensa, quia non apparuerunt, occulta quædam clypeorum & gladiorum, hastarum aut pharetrarum arma Israëlis milites portabant? Quid est, non apparabant? Si rigorem observes verbi *appareo* significationis, suspicari licet, invisiibiliter & in occulto Israëlitis armorum genera non defuisse. Credo enim, quod quando Debora, vivida *Maria sanctissimæ effigies*, in acie stabat pro populo, sub Debora tanquam sub Labaro figurante *Mariam Deiparam* præliabantur Hebræi: ergo *Maria ductrice*, vel in Debora umbra, visibilibus armis scutorum, clypeorum, gladiorum, &c. Hebrei non indigent, cùm *Maria* adest Davidica Turris invisibilibus & innumeris armata clypeis, hastis & lanceis ad defensionem suorum. Vulgarè est pro *Maria* illud *Canticor. 4. vers. 4.* effatum: *Mille clypei pendent ex ea, omnis armatura fortium.* Pro mille, tres legere Patres innumeris clypeis: igitur etiamsi Israëlis cum Debora & Baraco, quadraginta milia descenderint pugnatorum in *Maria* umbra & in Debora Deiparæ ipsius agente personam, superabundantes innumerosque Israëlitæ clypeos habuere, pharetras, jacula, rompehas, gladios, cuspides atque spicula. Tot enim armorum generibus Turris illa, *Maria typus*, ornata ditaque pa-

R.P. Mart. del Castillo, Paneg. Mar.

tebat, ut perquā formidabilis hostibus esset: nam in Hebreo vox posita *Canticor. 4. vers. 4.* *Xiltè, pro ibidem scutis*, armaturam omnem vi suæ significatio amplectitur. Videsi, si placet, *2. Reg. 8. vers. 7. & 4. Reg. 11. 2. Reg. 8. & 4. Reg. 11.* *Ezechiel. 27. vers. 10. & 11. & alibi.* Gustus noster est in verbis Michaëlis Ghisl. qui *exposit. 4. in datum Cantorum locum*, sic fatur: *Propugnacula (& mille clypei pendentes) sanè ereta atque præfortia, merita sunt beata Virginis Mariæ, è quibus quotquot ipsius Virginis devoti sunt, contra quoscumque adversarios propagant, & contra Deum etiam sanctissimo devotionis dimicent prælio.*

168.

Hæc ultima Romani Presbyteri verba, dum mentem pungunt, ad pugnam æterni Verbi cum Jacob Patriarcha nos vocant: *Et contra Deum etiam sanctissimo devotionis dimicent prælio.* Nota est supplantoris historia Jacob *Genesis 32. ubi vers. 28.* cum sic antagónista alloquutus est: *Si contra Deum fortis fuisti, quanto magis contra homines prevalebis?* Profecto & contra Deum in Angelo, fuit patriarcha in lucta fortissimus; quia mentis propheticæ oculis non tam Deum, quam *Mariam* in aurora sibi apparentem videns, ipsam oratione & lacrymis exoravit ductricem; aiebat enim ille *vers. 26.* sic: *Dimitte me, jam enim ascendit aurora.* Igitur *Ibidem* in auxilium præliantis Jacob ascende *Maria*, tota victoria non Angelo superato, sed vincenti decantatur Jacobo. *Hæc est aurora, de qua dictum est Jacob ab Angelo* (ait Richardus Laurentinus *lib. 7. de laud. B. Maria, col. 468. litt. E.*) *cum quo luctabatur: Dimitte me, jam enim ascendit aurora.* *Ad Maria aurora: Quasi dicat (Deus Pater) præfigiūt cessest jam instantia vestri luctaminis, cessat.* *quia jam ascendit aurora.* Dixerat enim ipse Rhotomagensis Presbyter *lib. 2. col. 88. litt. E.* hæc: *Unde videamus ei (scilicet Mariæ) dicere illud Genesis 32. quod Angelo dixit Jacob: Non dimittam te, nisi benedixeris mihi.* Detinenda est autem nobiscum quasi duobus brachiis, scilicet lacrymis & orationibus. *Unde de lucta Jacob diciō ad osæ 12. Elevit & rogavit eum, triumphantem & c. oratione enim lacrymosa obtinetur lacrymus benedictio Mariae.* Ex dictis elice, in expeditio-

*Genes. 32.*Rich. à
s. Laur.

Ad Maria benedictio ad *lucta Jacob diciō ad osæ 12. Elevit & rogavit eum, triumphantem & c. oratione enim lacrymosa obtinetur lacrymus benedictio Mariae.* Ex dictis elice, in expeditio-

Q. 2 omni est.